

Τάμπερε, 15.10.99  
(ώρα 23:00-23:40)

**ΕΚΤΑΚΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**  
(Πρώτη ημέρα εργασιών)

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, ενημερώνοντας τους δημοσιογράφους, μετά το δείπνο στο οποίο παρεκάθησαν οι 15 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είπε τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι, σήμερα κατά τη διάρκεια του δείπνου συζητήθηκαν δύο θέματα, τα οποία –πιστεύω– έχουν ενδιαφέρον: Το πρώτο θέμα αφορά τη Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το δεύτερο θέμα αφορά τα Βαλκάνια και το Σύμφωνο Σταθερότητας.

Η συζήτηση, όσον αφορά τη Διεύρυνση, ήταν μία συζήτηση ενημέρωσης. Σ'αυτή τη Σύνοδο Κορυφής δεν πρόκειται να ληφθούν αποφάσεις για τη Διεύρυνση. Οι αποφάσεις για τη Διεύρυνση πρόκειται να ληφθούν στο τακτικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι.

Έγινε, όμως, συζήτηση, διότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μία Έκθεση και ήθελε η Προεδρία να ενημερώσει ο κ. Πρόντι τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Έκθεση.

Πράγματι, ο κ. Πρόντι παρουσίασε, σε γενικές γραμμές, την Έκθεση. Δεν υπεισήλθε σε λεπτομέρειες.

Όσον αφορά το θέμα της Τουρκίας, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέφερε ότι η θέση της Commission είναι μια θέση που θέλει να ανοίξει στην Τουρκία την ευρωπαϊκή προοπτική και ότι αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια δύσκολη συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ότι η Τουρκία θα πρέπει να ικανοποιήσει τα κριτήρια της Κοπεγχάγης για να ένταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ικανοποίηση των κριτηρίων – ανέφερε ο κ. Πρόντι – είναι μια διαδικασία, η οποία πραγματοποιείται στη διάρκεια του χρόνου που απαιτείται για την προετοιμασία της ένταξης και πριν την ένταξη.

Όσον αφορά τη Διεύρυνση, ο κ. Πρόντι τόνισε ότι αυξάνει, με τη Διεύρυνση που θα γίνει, κατά πολύ ο χώρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά πολύ και ο πληθυσμός της και δημιουργούνται τελείως νέες προϋποθέσεις, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, κατά τη διαμόρφωση των επομένων ρυθμίσεων που θα αφορούν τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μετά από αυτή την τοποθέτηση του κ. Πρόντι, πήρε το λόγο ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργός της Φινλανδίας κ. Λιππόνεν, ο οποίος αναφέρθηκε και αυτός στην ανάγκη της Διεύρυνσης γενικά.

Κατόπιν μίλησα εγώ και ανέφερα την ελληνική γνωστή θέση όσον αφορά την Τουρκία: Ότι εμείς θεωρούμε πως η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας ωφελεί την Τουρκία,, την Ένωση και συμβάλλει στην ειρήνη και τη συνεργασία στην περιοχή. Αλλά θα πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι ότι η υποψηφιότητα της Τουρκίας είναι μια υποψηφιότητα που έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο, είναι γνήσια, συνεπάγεται ευθύνες, συνεπάγεται υποχρεώσεις και όχι μόνο δικαιώματα. Ότι δικαιώματα, ευθύνες, υποχρεώσεις προκύπτουν από τις Συνθήκες, ιδιαίτερα τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και τις αποφάσεις, οι οποίες ελήφθησαν από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια σε συνέχεια της Συνθήκης του Άμστερνταμ, αλλά και σχετίζονται γενικά με τα θέματα της Διεύρυνσης. Και ότι από τις αποφάσεις αυτές και τις Συνθήκες προκύπτουν ορισμένες αρχές, οι οποίες θα πρέπει να τηρηθούν: Ο σεβασμός του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, ο σεβασμός της εδαφικής ακεραιότητας των γειτονικών χωρών, το δικαίωμα κάθε άλλης ευρωπαϊκής χώρας να αποτελεί και αυτή μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπως επίσης και η υποχρέωση να μη γίνεται χρήση βίας, να μην υπάρχει απειλή χρήσης βίας και θα πρέπει, ακόμη, να εφαρμόζονται όλες οι αρχές και οι ρυθμίσεις που έχουν σχέση με τη Δημοκρατία, το Κράτος Δικαίου, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το σεβασμό των μειονοτικών δικαιωμάτων. Η πρακτική εφαρμογή αυτών των αρχών θα πρέπει να είναι αντικείμενο ενός καλά προσδιορισμένου ελέγχου και μιας διαδικασίας παρακολούθησης εκ μέρους του Συμβουλίου.

Όσον αφορά το θέμα της Κύπρου, το οποίο είναι ιδιαίτερης σημασίας για την Ελλάδα, τόνισα ότι είναι ανάγκη να συνεχισθούν, χωρίς δυσκολίες, απρόσκοπτα οι διαπραγματεύσεις που έχουν ξεκινήσει και να πραγματοποιηθεί η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν ολοκληρωθούν οι σχετικές διαδικασίες, άσχετα από το αν έχει λυθεί το πολιτικό πρόβλημα ή όχι.

Μετά από την παρέμβασή μου, πήραν το λόγο όλα τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και επειδή γνωρίζω ότι έχετε την ανάγκη μιας πληροφόρησης, θα μου επιτρέψετε να σας πω λεπτομερειακά τι ειπώθηκε για να μην έχετε απορίες.

Πρώτος μίλησε ο Καγκελάριος της Γερμανίας Γκέρχαρντ Σρέντερ, ο οποίος αναφέρθηκε γενικά στα θέματα της Διεύρυνσης, γιατί σε αυτό το Κεφάλαιο δύο ήταν τα κύρια θέματα της συζήτησης: Το ένα ήταν οι ημερομηνίες και η κυρίαρχη γνώμη είναι ότι δεν θα πρέπει να προσδιορισθεί ημερομηνία για την ένταξη των χωρών του πρώτου κύματος. Η δε κυρίαρχη γνώμη, όσον αφορά το δεύτερο κύμα των υποψηφίων προς ένταξη χωρών, ήταν ότι θα πρέπει οι διαπραγματεύσεις για το δεύτερο κύμα να αρχίσουν το 2000. Αυτά ως προς το πρώτο θέμα του Κεφαλαίου της Διεύρυνσης.

Το δεύτερο θέμα στο Κεφάλαιο της Διεύρυνσης (σε αυτό το δεύτερο θέμα υπήρξε σχεδόν συμφωνία) είναι ότι η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημαίνει μία γενική αλλαγή στα δεδομένα και γι' αυτό θα πρέπει να καθίσουμε εμείς οι «15» όχι μονάχα να δούμε κάποιες νομικές ρυθμίσεις σε σχέση με την Επιτροπή, το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, αλλά θα πρέπει να δούμε τη

σύλληψη αυτής της Ένωσης, πώς η Ένωση θα ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα. Και επ' αυτού υπήρξαν διάφορες σκέψεις και κυριάρχησε η άποψη ότι θα πρέπει να αφιερωθεί μία Σύνοδος Κορυφής ή να υπάρξει μια ειδική διαδικασία για να εξετάσουμε το μέλλον της Ένωσης με τα δεδομένα που δημιουργεί η Διεύρυνση.

Όσον αφορά το θέμα της Τουρκίας, ο κ. Σρέντερ είπε ότι ο ίδιος στην Κολωνία είχε υποστηρίξει την υποψηφιότητα της Τουρκίας, ότι αυτό σημαίνει πως η προοπτική που διαγράφεται είναι συνέχεια αυτού, το οποίο υποστήριξε στην Κολωνία και χαιρετίζει το κλίμα που έχει δημιουργηθεί τελευταία, ιδίως στις σχέσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία.

Κατόπιν μίλησε ο Βρετανός Πρωθυπουργός Τόνυ Μπλαιρ που είπε ένα «ναι» στην ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και στην ένταξη της Τουρκίας και συμφωνεί με αυτά τα οποία ανέφερα σχετικά με την ένταξη της Κύπρου.

Στη συνέχεια, μίλησε ο Πορτογάλος Πρωθυπουργός Αντόνιο Γκουτιέρες, ο οποίος είπε πως θα πρέπει να καταστεί σαφές στην Τουρκία το θέμα της Κύπρου, ότι η Τουρκία πρέπει να δεχθεί, να συμβιβασθεί, να αποδεχθεί (accommodate ήταν ο αγγλικός όρος) την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατόπιν, ο Πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου Ζαν Κλωντ Γιούνκερ είπε ότι η Τουρκία θα πρέπει να θεωρηθεί ως υποψήφια, όπως οι άλλες χώρες, δεν θα πρέπει να υπάρξει διαφορά όσον αφορά το status του υποψηφίου και να ισχύσουν οι γενικοί κανόνες και ότι υπάρχουν μερικές γενικές αρχές, οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν και δεν θα πρέπει να παίζουμε με αυτές τις αρχές.

Ο Πρωθυπουργός της Δανίας κ. Ρασμούσεν είπε «ναι» στα όσα ανέφερε ο κ. Πρόντι, αλλά θα πρέπει να ξεκαθαρισθεί ότι η διαδικασία αυτή δεν πρέπει να οδηγήσει σε απογοητεύσεις, δηλαδή τι σημαίνει υποψηφιότητα. Δεν πρόκειται να υπάρξει μια διαδικασία screening, όπως γίνεται συνήθως τώρα, γιατί αυτό οδηγεί στην ένταξη και ότι αυτό δεν είναι αυτή τη στιγμή δυνατό, αλλά θα πρέπει να τα δούμε αυτά και συμφωνεί και με αυτά που ανέφερα εγώ.

Ο Πρωθυπουργός της Ισπανίας Χοσέ Μαρία Αθνάρ είπε ότι είναι καλό να είναι η Τουρκία υποψήφια χώρα, αλλά θα πρέπει να δούμε και τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, όχι μονάχα όμως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, να λάβουμε υπόψη και τις σχέσεις με την Ελλάδα, τις σχέσεις με την Κύπρο και τα θέματα της άμυνας.

Η κα Λιντ, υπουργός Εξωτερικών της Σουηδίας, είπε ότι χρειάζονται στενές σχέσεις με την Τουρκία, ότι θα πρέπει να είναι υποψήφια χώρα πράγματι και όχι εικονική, να μη γεννηθούν προσδοκίες και πρέπει να είμαστε ακριβείς, όσον αφορά το περιεχόμενο της υποψηφιότητας και να μην ξεχνάμε τα ανθρώπινα δικαιώματα, την Ελλάδα, τους Κούρδους και θα πρέπει σε αυτά να δοθούν θετικές απαντήσεις.

Ο Πρωθυπουργός της Ιταλίας Μάσιμο Ντ'Αλέμα είπε ότι συμφωνεί η Τουρκία να είναι υποψήφια χώρα, αλλά θα πρέπει να υπάρξει μια κοινή στάση και μια κοινή γλώσσα των ευρωπαϊκών χωρών, γιατί η Τουρκία παρουσιάζει ειδικά προβλήματα και θα πρέπει να καταλάβει ότι πρέπει να κάνει ουσιαστικά βήματα, αν θέλει την ευρωπαϊκή συνεργασία και αναφέρθηκε στην περίπτωση του Οτσαλάν. Είπε να φέρουμε κοντά την Τουρκία, αλλά θα πρέπει να κάνουμε και βήματα για να ξεκαθαρίσουμε όλα αυτά που ανέφερα.

Ο κ. Μπέρτι Άαχεν, Πρωθυπουργός της Ιρλανδίας, ανέφερε ότι θα πρέπει να τηρηθούν, όσον αφορά την Τουρκία, οι κανόνες οι οποίοι περιέχονται στις Συνθήκες και σε σχέση με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Ο Καγκελάριος της Αυστρίας Βίκτορ Κλίμα ρώτησε τι σημαίνει η τυχόν απόφαση για υποψηφιότητα, εάν θα υπάρχουν διαπραγματεύσεις με την Τουρκία και άλλες. Και ρώτησε ακόμη, γιατί μπορεί να γίνει η Τουρκία υποψήφια χώρα και όχι άλλες χώρες και ο κ. Πρόντι του απάντησε ότι θα υπάρξουν πολλές ακόμη διαπραγματεύσεις και αποφάσεις για την Τουρκία και σε σχέση με την Τουρκία και ότι δεν κλείνει ένα θέμα με την υποψηφιότητα.

Τέλος, συμφωνήθηκε από όλους να μην υπάρξουν συμπεράσματα, διότι αυτή είναι απλώς μια αναφορά σκέψεων και δεν οδηγεί σε αποφάσεις. Οι αποφάσεις θα ληφθούν μετά από συζητήσεις.

Αυτά, όσον αφορά τη συζήτηση στο δείπνο των «15» για τη Διεύρυνση και την υποψηφιότητα της Τουρκίας.

Εγώ, κυρίες και κύριοι, έχω αναφέρει στην Αθήνα επανειλημμένα ποια είναι η θέση μας και θα ήθελα να επαναλάβω και εδώ μερικές σκέψεις:

- Η Ελλάδα υποστηρίζει τη γεωγραφικά ισόρροπη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή όχι μονάχα προς το Βορρά και το Κέντρο, αλλά και προς το Νότο. Εμείς γι' αυτό τονίζουμε ότι πρέπει να συμμετάσχει η Κύπρος, γι' αυτό υποστηρίζουμε ότι πρέπει να συμμετάσχει και η Μάλτα. Πιστεύουμε ότι αυτή η διεύρυνση είναι απαραίτητη για την εδραίωση της σταθερότητας, της ειρήνης και της δημοκρατίας στον ευρωπαϊκό χώρο.

- Έχουμε τονίσει και επαναλαμβάνουμε και το είπα και σήμερα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται σε ένα σύνολο αρχών. Είναι οι αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όλων εκείνων των αρχών, οι οποίες αποτελούν την εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δηλαδή, το σεβασμό των Διεθνών Συνθηκών, το σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου, την καταδίκη κάθε ενέργειας βίας, το σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας, του απαραβίαστου των συνόρων, κ.ο.κ. Αυτά όλα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

- Εμείς θεωρούμε ότι η προσχώρηση νέων μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται την αποδοχή από τις χώρες αυτές όλων αυτών των αρχών και για όλες τις υποψήφιες χώρες ισχύουν τα ίδια κριτήρια. Δεν μπορεί να υπάρχουν διαφορετικά κριτήρια για τη μία χώρα απ' ό,τι υπάρχουν για την άλλη χώρα. Όλες πρέπει να έχουν την ίδια μεταχείριση. Και βεβαίως, δεν μπορεί να υπάρχει υποψηφιότητα, η οποία έχει διαφορετικό χαρακτήρα από τις άλλες υποψηφιότητες. Όλες οι υποψηφιότητες συνεπάγονται δικαιώματα,



αλλά συνεπάγονται και υποχρεώσεις, ευθύνες και διαδικασίες, οι οποίες πρέπει να τηρηθούν και να εξασφαλίζουν την τήρηση των όσων καθορίζουν οι Συνθήκες.

- Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα έχει υποστηρίξει τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας και θα εξετάσει στο πλαίσιο αυτό το θέμα της υποψηφιότητάς της.

Εμείς είμαστε υπέρ μιας ουσιαστικής υποψηφιότητας της Τουρκίας, δηλαδή όχι εικονικής, αλλά με το συνηθισμένο περιεχόμενο, διότι έτσι υπάρχουν δεσμεύσεις, έτσι υπάρχει το πλαίσιο, το οποίο οδηγεί προς τον εκδημοκρατισμό, τη σταθερότητα, την ειρήνη, τη συνεργασία. Έτσι πραγματοποιείται η επιδίωξη για ειρήνη, σταθερότητα, συνεργασία. Πραγματοποιείται η επιδίωξη για την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου και για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- Είναι αυτονόητο ότι η πορεία της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται τις ίδιες, όπως και σε κάθε άλλη περίπτωση, υποχρεώσεις και δικαιώματα που βασίζονται στις παραπάνω αρχές. Και ασφαλώς η πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται σχέσεις καλής γειτονίας, το σεβασμό των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και την εφαρμογή των αποφάσεων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

- Επειδή αυτά τα θέματα θέλουμε να τα κάνουμε ακόμη πιο σαφή και επειδή θέλουμε με όλους τους εταίρους μας να διευκρινίσουμε τις απόψεις μας, γι' αυτό έχω συνεννοηθεί με τον κ. Παπανδρέου και τον κ. Ροκόφυλλο να επισκεφθούν τα άλλα κράτη-μέλη, να συναντηθούν με τους αρμόδιους υπουργούς για να εκθέσουν τις δικές μας απόψεις, ώστε, όταν φθάσουμε στο σημείο να ληφθούν κάποιες αποφάσεις, να είναι σαφές τι εμείς υποστηρίζουμε και τι εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει και να μην υπάρχουν αναμονές, παρεξηγήσεις ή απόψεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στα πράγματα.

Εμείς, κυρίες και κύριοι, συζητούμε, όπως διαπιστώνετε από τα παραπάνω, διάφορες δυνατότητες, διάφορους δρόμους, διάφορες ρυθμίσεις, οι οποίες τείνουν ή έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν όλες αυτές τις αρχές που προανέφερα. Με βάση τις αντιδράσεις και τα όσα θα πούμε, τις συζητήσεις που θα γίνουν, τις σκέψεις που θα εκφραστούν από τους άλλους, τους τρόπους που προτείνουμε εμείς και προτείνουν οι άλλοι να ρυθμιστούν αυτά τα προβλήματα, θα διατυπώσουμε τελικά τις θέσεις μας. Βρισκόμαστε σε μια φάση, όπου υπάρχει – θα το πω απλά – μια διαπραγμάτευση ή μια διαμόρφωση, για την ακρίβεια, της άποψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το μέλλον γενέσθαι. Είναι φυσικό, βέβαια, ότι σ' αυτή τη φάση πρέπει να είμαστε σχετικά φειδωλοί ή πολύ φειδωλοί - θα έλεγα - σε λεπτομέρειες ή σε λεπτομερειακές διευκρινίσεις, γιατί τότε δεν θα έχουμε τη δυνατότητα να υπερασπιστούμε, να προβάσουμε τη θέση μας, δεν θα έχουμε τη δυνατότητα να στηρίξουμε αυτό που επιθυμούμε. Διότι είναι – πιστεύω – νοητό σε όλους ότι η προσπάθεια αυτή στηρίζεται σε μια συνεχή επαφή με όλους και στη συνεχή ανάπτυξη των θέσεών μας και την αντιμετώπιση των όποιων σκέψεων ή τη συζήτηση των όποιων σκέψεων υπάρχουν από τις άλλες πλευρές.

Αυτά ως προς το θέμα της Διεύρυνσης.

- Όσον αφορά το θέμα του Συμφώνου Σταθερότητας και των Βαλκανίων, επεσήμανα, γιατί έκανα εγώ μια σύντομη εισήγηση, στους εταίρους ότι αυτή

τη στιγμή στα Βαλκάνια υπάρχει μια κρίσιμη κατάσταση (κατάσταση στη Γιουγκοσλαβία, κατάσταση στο Κοσσυφοπέδιο όπου υπάρχουν αναμετρήσεις, η ένταση που υπάρχει στις πολιτικές σχέσεις με την Αλβανία). Αυτό επιβάλλει ότι θα πρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση να ξανασκεφθεί το όλο θέμα και να αποφασίσει να συνεχίσει κυρίως με ένταση αυτή την πολιτική, την οποία είχε προηγουμένως αποφασίσει. Και επίκεντρο αυτής πολιτικής είναι το Σύμφωνο Σταθερότητας.

Σχετικά με το Σύμφωνο Σταθερότητας, οι βαλκανικές χώρες έχουν, ίσως, υπερβολικές αναμονές, όσον αφορά κυρίως τη χρηματοδότηση. Από τη μια μεριά, θα πρέπει να εξηγήσουμε ποιες ακριβώς είναι οι δυνατότητες που υπάρχουν από όσους συμφώνησαν το Σύμφωνο Σταθερότητας. Από την άλλη μεριά, όμως, θα πρέπει να προχωρήσουμε με γρήγορους ρυθμούς στην πραγματοποίηση των Προγραμμάτων, ώστε να υπάρξουν ορατά αποτελέσματα και να φανεί στις βαλκανικές χώρες ότι υπάρχει, πράγματι, η θέληση και η προθυμία να βοηθηθούν, να υπάρχει μια παρέμβαση θετική από πλευράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αναφέρθηκα στη λειτουργία του Συμφώνου Σταθερότητας μέχρι σήμερα, στις προσπάθειες του κ. Χόμπαχ και μετά τη συζήτηση συμφωνήθηκε ότι θα γίνουν δύο πράγματα: Το πρώτο ότι ο κ. Πρόντι ως Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Σολάνα ως υπεύθυνος των εξωτερικών σχέσεων της Ε. Ε. και ο κ. Χόμπαχ ως Συντονιστής θα συνέλθουν την άλλη εβδομάδα για να δουν αυτά τα θέματα και να υποβάλουν σχετικές προτάσεις. Θα πρέπει να υπάρξει μια γενικότερη συζήτηση πάνω σε αυτά τα θέματα, ώστε να εξεταστεί η πορεία αυτής της πολιτικής και τυχόν βελτιώσεις, τροποποιήσεις που θα πρέπει να γίνουν, ιδίως σε σχέση με τις χώρες των δυτικών Βαλκανίων.

Αυτά όσον αφορά το θέμα του Συμφώνου Σταθερότητας και των Βαλκανίων. Συζητήθηκαν και κάποια άλλα θέματα ήσσονος σημασίας.

Εάν εκτιμήσω τη συζήτηση που έγινε σε σχέση με τη Διεύρυνση, θα βγάλω δυο συμπεράσματα:

- Το πρώτο είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπροστά σε ένα μεγάλο βήμα. Υπάρχει συνείδηση ότι αυτό το βήμα είναι μεγάλο, ότι αλλάζει τη φυσιογνωμία της Ένωσης και ότι θα πρέπει να υπάρχει πολύ καλή προετοιμασία.
- Το δεύτερο, όσον αφορά την Τουρκία, ότι η υποψηφιότητα της Τουρκίας είναι κάτι επιθυμητό, αλλά από πολλές χώρες – όπως ακούσατε – υπάρχουν πολλά ερωτηματικά για το πώς θα ανταποκριθεί η Τουρκία στις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και θα πρέπει, γύρω από αυτό το θέμα, να υπάρχει μια λεπτομερειακή ή πιο λεπτομερειακή συζήτηση, πιο ενδεδειγμένη αντιμετώπιση και αυτή η αντιμετώπιση θα γίνει τις επόμενες εβδομάδες μέχρι το Ελσίνκι.

Αυτά από πλευράς μου. Είμαι στη διάθεσή σας για ερωτήσεις.

**A. ΛΙΑΡΟΣ (MEGA) :** *Κύριε Πρόεδρε, είναι φανερό από όσα μας είπατε ότι και οι Ευρωπαίοι ηγέτες προσβλέπουν σε μια αντίδραση της Τουρκίας μπροστά στους όρους που έχουν τεθεί...*

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Δεν φάνηκε καθόλου αυτό που λέτε. Απ' αυτά που σας είπα δεν βγαίνει αυτό το συμπέρασμα. Δεν αναφέρθηκαν σε καμία αντίδραση της Τουρκίας. Δεν μίλησα εγώ για καμία αντίδραση.

**Α. ΛΙΑΡΟΣ:** *Σύμφωνοι, να προχωρήσω την ερώτηση: Προσβλέπετε, λοιπόν, σε μια αλλαγή της στάσης της Τουρκίας μετά την επίσκεψη του Προέδρου Κλίντον στην Αγκυρα; Και πόσο εφικτή είναι μια τετραμερής συνάντηση μεταξύ Αθήνας, Αγκυρας, Λευκωσίας και Ντενκτάς για την οποία υπάρχουν σήμερα σχετικά δημοσιεύματα στην Κύπρο.*

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Εγώ δεν έχω καμία πληροφορία για τετραμερή συνάντηση και δεν βλέπω μια τέτοια τετραμερή συνάντηση. Δεν ξέρω και τι θα εξυπηρετήσει. Νομίζω ότι δεν ωφελεί.

**ΕΙΡ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ (ΤΑ ΝΕΑ):** *Στην τοποθέτησή του ο Καγκελάριος Σρέντερ αναφέρθηκε καθόλου στην προοπτική της ένταξης της Κύπρου;*

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Όχι, δεν αναφέρθηκε. Θα σας το είχα πει (αν είχε αναφερθεί).

**ΕΙΡ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ:** *Επίσης, η Γαλλία δεν πήρε θέση σ' αυτά τα θέματα;*

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Με συγχωρείτε, αυτό το λησμόνησα επειδή ο κ. Σιράκ μίλησε τελευταίος και μίλησε αφού είχε αρχίσει να συζητείται ένα άλλο θέμα. Ο κ. Σιράκ είπε ότι συμφωνεί με τον κ. Σρέντερ. Ακριβώς αυτό είπε.

**ΕΙΡ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ:** *Ηθελα επίσης να σας ρωτήσω αν επιθυμείτε να σχολιάσετε την ανακοίνωση που έβγαλε σήμερα το βράδυ η Ν.Δ. η οποία ζητεί την παραίτηση του υπουργού Εξωτερικών.*

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Η Ν.Δ. έχει ζητήσει κατά καιρούς την παραίτηση όλων των υπουργών. Απ' ότι καταλαβαίνω αυτή η ανακοίνωση οφείλεται σε κάποια πληροφόρηση ότι εκχωρήσαμε δήθεν σήμερα κυριαρχικά δικαιώματα. Πρώτα απ' όλα θέλω να διευκρινίσω ότι σήμερα δεν ελήφθη καμία απόφαση. Αλλωστε, θα δούμε τα Συμπεράσματα σε σχέση με τα πρακτικά μέτρα. Δεύτερον, υπάρχει μια πάγια διαδικασία την οποία εφαρμόζουν όλες οι χώρες εδώ και πάρα πολλές δεκαετίες. Υπάρχουν συνθήκες οι οποίες υπογράφονται. Υπάρχουν συμφωνίες για εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων μιας χώρας σε άλλη χώρα, αποφάσεις για δικαστική συνδρομή. Υπάρχουν αποφάσεις για συνδρομή των Αστυνομιών. Υπάρχει η Ιντερπόλ, όπως ξέρετε όλοι. Υπάρχει η EUROPOL, όπως επίσης ξέρετε. Υπάρχουν κοινές συνθήκες για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Υπάρχουν τα Η. Ε. τα οποία έχουν συμφωνήσει σε μια σειρά από θέματα για να προστατευθούν οι πολίτες, να μην υπάρχει το εμπόριο «λευκής σαρκός», για να καταπολεμηθεί το οργανωμένο έγκλημα. Θα τα καταργήσουμε όλα αυτά; Δεν καταλαβαίνω, ποια είναι η άποψη της Ν.Δ. Όλα αυτά τα οποία εντάσσονται σε ένα κανονικό πλαίσιο συμφωνίας των Εθνών ώστε να αντιμετωπίζουν τα διεθνή προβλήματα, θα πρέπει να καταργηθούν, γιατί δήθεν περιορίζουν τα κυριαρχικά δικαιώματα; Το Διεθνές Δίκαιο το οποίο εδράζεται πάνω σ' αυτές τις συμφωνίες δεν θα πρέπει να υπάρξει; Τι είναι το Διεθνές Δίκαιο; Δεν είναι,



κατά κάποιο τρόπο, ότι συμφωνούμε πως θα κάνουμε όλοι μαζί και άρα εγώ δεν μπορώ να κάνω του κεφαλιού μου; Αυτές είναι εξωφρενικές απόψεις οι οποίες μόνο μια δικαιολογία έχουν. Ότι οι άνθρωποι θέλουν να κάνουν με κάθε τρόπο αντιπαράθεση και δίνουν μια εικόνα η οποία δεν είναι σοβαρή.

**Ν. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ (ΕΛΕΥΘ. ΤΥΠΟΣ):** Διατυπώσατε την άποψη, όπως μας είπατε, σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, ότι θα πρέπει να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι διαπραγματεύσεις που έχουν ξεκινήσει ανεξαρτήτως του υπάρχοντος πολιτικού προβλήματος.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Όχι, δεν είπα αυτό. Εγώ είπα ότι θα πρέπει να συνεχιστούν απρόσκοπτα και η ένταξη της Κύπρου να πραγματοποιηθεί ανεξαρτήτως του πολιτικού προβλήματος. Θέλω να ακριβολογώ, γιατί δεν ξέρω τι ερμηνείες θα δοθούν σε διάφορες τροποποιήσεις των όσων είπα.

**Ν. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ:** Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε για τη σημείωση. Θα ήθελα να σας ρωτήσω εάν αυτή την άποψη που διατυπώσατε -και πλην του κ. Μπλερ, απ' ό,τι κατάλαβα- την συμμερίστηκαν οι Ευρωπαίοι ομόλογοί σας;

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Δεν ήταν μόνο ο κ. Μπλερ που τη συμμερίστηκε. Και ο κ. Γκουτιέρες το είπε αυτό, ότι θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε στην Τουρκία ότι θα γίνουν αυτά και αυτά με την Κύπρο. Και άλλοι είπαν ότι συμφωνούν μαζί μας.

**Τ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ):** Ο κ. Πρόντι στην εισήγησή του είπε ότι η Τουρκία θα πρέπει να ικανοποιήσει τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και τα κριτήρια αυτά θα ικανοποιηθούν του χρόνου που γίνεται η προετοιμασία της ένταξης ...

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Ο κ. Πρόντι εξήγησε το εξής, το οποίο πρέπει να είναι σαφές σε όλους: Όταν μπαίνει μια χώρα στην Ε.Ε. εντάσσεται εκείνη τη στιγμή που θα πρέπει να ικανοποιεί πλήρως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Όταν είναι υποψήφια χώρα δεν χρειάζεται ακόμα να ικανοποιεί τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Στο μεσοδιάστημα από την υποψηφιότητα μέχρι την ένταξη, πρέπει να κάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να ικανοποιήσει τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Αυτό είπε ο κ. Πρόντι.

**Τ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ:** Θα ήθελα, λοιπόν, να ρωτήσω αν στη Σύνοδο του Ελσίνκι, το Δεκέμβριο, θα χριστεί η Τουρκία ως υποψήφια χώρα, θα λάβει το προνόμιο αυτού του καθεστώτος και στη συνέχεια θα της ζητηθεί να ικανοποιήσει τα κριτήρια της Κοπεγχάγης.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Θα το δούμε αυτό. Αν θα χριστεί, κανείς δεν το ξέρει ακόμη.

**Τ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ:** Το ρωτάω επειδή υπήρξε μια διατύπωση από τον κ. Πρόντι.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Ο κ. Πρόντι είπε ότι προτείνει η Τουρκία να γίνει υποψήφια και προτείνει επίσης να μπουν μπροστά οι διαδικασίες για να συμμορφωθεί η Τουρκία με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης.



Αν μου επιτρέπεται, θα κάνω μια εξήγηση για να είναι σαφές το θέμα και ξεχνάμε την Τουρκία: Ας πάρουμε, για παράδειγμα, τη Σλοβακία. Η Σλοβακία πρέπει να συμμορφωθεί με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Η Σλοβακία είναι υποψήφια χώρα και δεν έχει συμμορφωθεί με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Πρώτα απ' όλα αποφασίστηκε να γίνει υποψήφια χώρα. Μετά έγινε μια διαπραγμάτευση. Της ειπώθηκε ότι εμείς θεωρούμε πως θα πρέπει να γίνουν αυτά και αυτά. Η Σλοβακία είπε τη δική της άποψη και μετά το Συμβούλιο πήρε μια απόφαση και είπε ότι βάζουμε μπροστά αυτή τη διαδικασία και σ' αυτή τη διαδικασία θα ισχύσουν αυτοί οι στόχοι, αυτό το πλαίσιο, αυτές οι γραμμές, αυτές οι κατευθύνσεις, αυτές οι προϋποθέσεις. Ορισε, δηλαδή, αυτό το οποίο θα είναι το αντικείμενο της περιόδου μέχρι την ένταξη. Υπάρχει, λοιπόν, απόφαση για την υποψηφιότητα. Μετά γίνεται μια συζήτηση με την υποψήφια χώρα. Μετά από αυτή τη συζήτηση όλο το Συμβούλιο, όλοι μαζί παίρνουν ομόφωνα μια απόφαση για το ποιες θα είναι οι κατευθύνσεις, οι γραμμές, αυτά τα οποία θα πρέπει να ισχύσουν για να προχωρήσει η διαδικασία. Αφού ληφθεί αυτή η απόφαση, γίνεται ένας μηχανισμός ελέγχου και παρακολούθησης. Κάθε λίγο και λιγάκι συνέρχονται και κοιτάζουν «έχεις κάνει αυτό, έχεις κάνει εκείνο, έχεις κάνει το άλλο»; Εάν το κάνουν, προχωρεί η διαδικασία. Αν δεν το κάνουν, γίνεται ένα «rapport» και λέει ότι δεν προχωρεί. Και τότε το Συμβούλιο αποφασίζει θα συνεχίσουν ή δεν θα συνεχίσουν, θα τους δώσει τα χρήματα ή δεν θα τους τα δώσει. Θα διακόψει τη διαδικασία ή δεν θα τη διακόψει. Δηλαδή, υπάρχει η αρχική απόφαση. Μετά την αρχική απόφαση υπάρχει μια δεύτερη απόφαση, η οποία καθορίζει τις λεπτομέρειες, το πλαίσιο, τι πρέπει να γίνει. Και από κει και πέρα, μπαίνει μπροστά ένας μηχανισμός ο οποίος παρακολουθεί την εξέλιξη, εποπτεύει, ελέγχει, εισηγείται. Και ανάλογα με την εισήγησή του, αποφασίζει το Συμβούλιο. Μέχρι στιγμής μόνο στην περίπτωση της Σλοβακίας έχει συμβεί να λεχθεί ότι κάτι «πάει στραβά» και γι' αυτό πρέπει, ίσως, να ληφθεί μια απόφαση, η οποία να είναι ένα «καμπανάκι» –ας το πω έτσι– σε σχέση με τα χρήματα.

**Τ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ:** Η πρόταση Πρόντι γίνεται δεκτή από τους άλλους «14».

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Η εκτίμηση Πρόντι αποτελεί μια πρόταση της Επιτροπής για το πώς θα γίνει και οι «14» εξέφρασαν την άποψη ότι καλό είναι να γίνει η Τουρκία υποψήφια χώρα, αλλά... Ο ένας βάζει περισσότερα «αλλά», ο άλλος βάζει λιγότερα «αλλά». Δεν είδα όμως κανέναν να μη βάζει κανένα «αλλά». Κάποιοι, λοιπόν, έβαλαν κάποια «αλλά». Αλλά, τα «αλλά» έχουν σημασία, ανάλογα με το πού θα μπουν σ' αυτή τη διαδικασία.

**Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ (ΑΠΕ):** Κύριε Πρόεδρε, αν κατάλαβα καλά, από τα όσα είπατε ότι ανέφερε ο Καγκελάριος Σρέντερ, είπε ότι η κυρίαρχη άποψη είναι ότι πρώτον, να μην υπάρχει ημερομηνία ένταξης του πρώτου κύματος και δεύτερον...

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Όχι, όχι, με συγχωρείτε. Από τη συζήτηση που έγινε σε σχέση με την ένταξη, προέκυψε ότι όσον αφορά το πρώτο ενταξιακό κύμα κυρίαρχη άποψη είναι ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει ημερομηνία. Ο ίδιος ο κ. Σρέντερ υποστήριξε ότι θα πρέπει να ορισθεί από πλευράς της Ένωσης όσον αφορά

την ίδια την Ε. Ε. ότι θα πρέπει να είναι έτοιμη την 1/1/2003 , αλλά αυτό δεσμεύει μονάχα την Ενωση για τις εσωτερικές διαδικασίες της, θέση που είχε υποστηρίξει και στην Αθήνα, αλλά αυτή η θέση του κ. Σρέντερ δεν έγινε δεκτή από τους περισσότερους.

**Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ:** Δηλαδή οι περισσότεροι επιμένουν με την άποψη της Επιτροπής να υπάρχει ημερομηνία.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Όχι. Οι περισσότεροι επιμένουν να μην υπάρχει καμία ημερομηνία. Ούτε για την ίδια την Ενωση, ούτε για τους άλλους.

**Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ:** Και για το δεύτερο κύμα, να χωριστούν η Βουλγαρία και η Ρουμανία...

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Όχι. Για το δεύτερο κύμα ήταν όλοι σύμφωνοι ότι πρέπει να αρχίσουν και οι έξι μαζί μέσα στο 2000.

**Κ. ΖΟΥΛΑΣ (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ):** Κύριε Πρόεδρε, επειδή στην Τουρκία κατά καιρούς έχουν τεθεί και άλλοι όροι, όπως για παράδειγμα το Συμβούλιο του Λουξεμβούργου, θέλω να σας ρωτήσω το εξής: Εμμέσως σήμερα, παραθέτοντας όλους τους όρους που έχουν τεθεί κατά καιρούς στην Τουρκία, ονομάσατε αυτή την υποψηφιότητα την οποία θέλει να της προσδώσει η COMMISSION «εικονική».

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Δεν είπα ότι είναι εικονική, διότι αν πάρετε την απόφαση της Επιτροπής, θα δείτε ότι η Επιτροπή λέει και μια σειρά από πράγματα τα οποία είναι αρκετά σημαντικά.

**Κ. ΖΟΥΛΑΣ:** Θέλω, λοιπόν, να ρωτήσω, τι αναμένει η ελληνική πλευρά στις 57 μέρες που απομένουν μέχρι τη Σύνοδο του Ελσίνκι ότι μπορεί να συμβεί ώστε να αποδεχθεί ότι αυτή η υποψηφιότητα θα είναι πραγματική;

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Η ελληνική πλευρά πρόκειται να συζητήσει όλα αυτά τα θέματα. Όπως ακούσατε από τις τοποθετήσεις που σας ανέφερα, πολλοί ήταν της άποψης ότι η υποψηφιότητα αυτή δεν μπορεί να είναι εικονική. Σας αναφέρω, για παράδειγμα τον Πρωθυπουργό του Λουξεμβούργου, την υπουργό Εξωτερικών της Σουηδίας.

**Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ (ΑΝΤΕΝΝΑ):** Κύριε Πρόεδρε, είπατε ότι οι επόμενες βδομάδες θα είναι κρίσιμες διότι, εν πάση περιπτώσει, θα υπάρξει κάποια διαπραγμάτευση και καλό θα είναι να είστε λίγο φειδωλοί, όπως είπατε, στις δηλώσεις.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Για μένα το είπα αυτό.

**Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ:** Για σας, ναι για σας, όχι για μας, γιατί εμείς ούτως ή άλλως δεν είμαστε πολύ φειδωλοί. Θέλω να ρωτήσω, λοιπόν, πόσο θα επηρεάσει τη στάση της κυβέρνησής σας για την Τουρκία, το επόμενο διάστημα και στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι, το γεγονός ότι είμαστε σε προεκλογική περίοδο και ότι πιθανότατα το Μάρτη θα έχουμε εκλογές.

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Εγώ νομίζω ότι δεν είμαστε σε προεκλογική περίοδο και έχω πει πολλές φορές και θα το επαναλάβω, ότι αυτή η Βουλή μπορεί να αναδείξει Πρόεδρο Δημοκρατίας.

**Γ. ΚΟΥΒΑΡΑΣ (ΜΕΓΑ):** Κύριε Πρόεδρε, είπατε ότι η Τουρκία δεν έχει μόνο δικαιώματα αλλά έχει και υποχρεώσεις για να λάβει το χρίσμα της υποψήφιας χώρας...

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Είπα ότι οι υποψήφιας χώρες έχουν και δικαιώματα και υποχρεώσεις. Εκ προοιμίου δεν έχουν ούτε δικαιώματα, ούτε υποχρεώσεις.

**Γ. ΚΟΥΒΑΡΑΣ:** Εντάξει. Περιγράψατε, λοιπόν, μια σειρά από όρους, όροι όμως οι οποίοι έχουν υιοθετηθεί, νομίζω ότι είχατε πετύχει να υιοθετηθούν στο Λουξεμβούργο. Δηλαδή, είναι κοινοτικό κεκτημένο. Θέλω να καταλάβω σ' αυτή τη διαπραγμάτευση που είπατε οι ελληνικές διεκδικήσεις εστιάζονται στο να επαναληφθούν οι αποφάσεις του Λουξεμβούργου, δηλαδή του κοινοτικού κεκτημένου ή να πάρουν την μορφή αυτού που λένε «οδικός χάρτης», δηλαδή να υποχρεώνεται σ' αυτή την πορεία διαπραγμάτευσης η Τουρκία να εφαρμόζει αυτές τις αρχές;

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Πρώτα απ' όλα δεν μου αρέσει η φράση «ελληνικές διεκδικήσεις». Οι ελληνικές απόψεις είναι ότι αυτό το οποίο είναι –όπως είπατε εσείς- κοινοτικό κεκτημένο, οι ρυθμίσεις οι οποίες ισχύουν στην Ε. Ε. πρέπει να εφαρμοστούν και σ' αυτή την περίπτωση.

**Ν. ΜΕΛΕΤΗΣ (ΕΘΝΟΣ):** Κύριε Πρόεδρε, καθώς έχουμε συνηθίσει να συζητούμε για όρους και προϋποθέσεις όλα αυτά τα χρόνια, για την αναγνώριση της υποψηφιότητας της Τουρκίας, με τις διευκρινίσεις που δώσατε προηγουμένως φαίνεται ότι πολλά από αυτά τα θέματα πάνε για μετά την αναγνώριση της υποψηφιότητας της Τουρκίας. Και στο χάρτη διαδρομής ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία περιγράψατε. Ποιος είναι ο όρος, ποιο είναι το κλειδί, αυτό που θα κρίνει την ελληνική απόφαση; Είναι το θέμα της Κύπρου, της απρόσκοπτης ένταξης της Κύπρου όταν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες;

**Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ:** Κύριε Μελέτη, ο κ. Καμπουράκης είπε πριν ότι πρέπει να είμαστε φειδωλοί στις δηλώσεις!

Σας ευχαριστώ πολύ.